

FORTEPIANO CHOLG'USIDA KUYLASH

Sherzod Khushbekovich Kholmatov - Termiz davlat universiteti Milliy libos va san'at fakulteti, Musiqa ta'limi kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada fortepiano cholg'usida kuylash rang barang ijro,tavsiyalar va takliflar o'rin olgan hamda mashqlarni bajarish texnikasi va o'ziga xos o'quvchilarni hisobga olish printsipi rivojlantiruvchi ta'lim usuliyatiga chambarchas bogliqligi. Ta'limning muvaffaqiyati materialning tushunarli bo'lishiga, qo'ldan keladigan vazifalarni qo'yishga va ularni hal qilishning o'xshash usullaridan foydalanishga, shuningdek, o'qituvchi o'quvchnning faqat mavjud, imkoniyatni emas, balki "kelajakdagi kamoloti doirasini" ham hisobga olish bilan bog'liqligi haqida fikrlar bayon qilingan.

Kalit so'zlar:Kuylash,ohanglar,tavsiyalar, takliflar, fortepiano, cholg'u, texnika, pedagogika, instruktiv material, faollik printsipi, badiiy-ijrochilik, sifatli, afzallik, mashqlar.

SINGING ON THE PIANO

**Sherzod Kholmatov Khushbekovich- Termiz State University
National Costume and Art faculty, teacher of the department of music
education**

Annotation:In this article, singing on the piano instrument is closely related to the educational method that develops colorful performance, recommendations and suggestions, as well as the technique of performing exercises and the principle of taking into account specific students. The success of education depends on the comprehensibility of the material, the setting of practical tasks and the use of similar methods of solving them, as well as the fact that the teacher takes into account not only the existing, potential, but also the "scope of future maturity" of the student. opinions related to receiving are stated.

Key words: Singing, melodies, recommendations, suggestions, piano, instrument, technique, pedagogy, instructional material, principle of activity, artistic performance, quality, advantage, exercises,

Аннотация: В данной статье пение на фортепианном инструменте

тесно связано с методом обучения, развивающим красочное исполнение, рекомендации и предложения, а также технику выполнения упражнений и принцип учета особенностей учащихся. Успех обучения зависит от понятности материала, постановки практических задач и использования аналогичных методов их решения, а также от того, что преподаватель учитывает не только имеющиеся, потенциальные, но и «объемы обучения». будущей зрелости» ученика. изложены мнения, связанные с получением.

Ключевые слова: Пение, мелодии, рекомендации, предложения, фортепиано, инструмент, техника, педагогика, учебный материал, принцип деятельности, художественное исполнение, качество, преимущество, упражнения,

Ijodiy faoliyatning umuman aytganda badiiy did estetik tarbiyaning ilmiy nazariy mohiyati o'quvchi talabalarda obrazli, g'oyaviy hisiy idrokni san'at hodisalari va voqiylikka munosabatni, ijodiy qobiliyatni, badiiy didni "gozallik qonunlari bo'yicha" faoliyat xati harakat ko'nikmalari hamda malakalarini shakllantirish varivojlantirish maqsadga muvofiqdir.

Ushbu maqolada biz fortepianoda cholg'usida "kuylash" kantilena haqida batafsilroq gaplashamiz. Ammo tan olishingiz kerakki, kantilena haqida tovush (piano ovozi), eshitish, imo-ishora, ijro apparati erkinligi va boshqalar haqida gapirmasdan gapirish juda qiyin. Savollarning qaysi biri "birinchi" va qaysi biri "o'ninchi" ekanligi juda aniq emas. Hammasi maqsadli, asar mazmuni, badiiy obraz, davr, uslub, janr, akustika va dinamikaga va hokazolarga uzviy bog'liq.

Nega bizning o'quvchilarimizning ijrolari ko'pincha bir xil? Axir, fortepiainoning ovoz kengligi va qobiliyati juda katta. Fortepainoda tovush chiqarishning minglab

usullari va mos keladigan minglab turli tembrlari va tovushning xarakterli soyalari mavjud. Iste'dodli pianinochining barmoqlari ostida ushbu cholg'u asbob boy va rang-barang tembr imkoniyatlarini ochib beradi. Har bir badiiy uslubning o'ziga xos ovoz standartlari mavjud. Betxovenning fortesi, Shopenning fortesi

emas, yoki Skarlattining forte va pianosi Motsart, List va boshqalarnikidan farq qiladi.

Fortepiano ovoziga mehr uyg'otish asosiy muammolardan biridir. Ular fortepiano tovushining barcha muhim xususiyatlarini bilishlari kerak. Ko'pincha yosh pianinotchilarda siz kuchli urib taqillatishini va fortepianoni qattiq bosib ijrosini eshitishingiz mumkin.

Deyarli barcha taniqli musiqachilar va o'qituvchilar fortepianoning tovush imkoniyatlarini nafaqat vokal, balki kvartet va orkestr sifatida ham hisobga olish tamoyilining tarafdorlaridir. Masalan, Betxoven, Shuman, List, Prokofyevlarni faqat "piano" tovushi bilan ijro etish mumkin emas. "Orkestr tasavvuri" har doim fortepiano palitrasining rang-barangligini boyitadi. Ammo biz har doim esda tutishimiz kerakki, fortepiano o'ziga xos ovoz go'zalligiga, o'zining "men"iga ega, uni dunyodagi hech narsa bilan o'xshashtirib bo'lmaydi. Uning tovushlarini oxirigacha o'rganish va ularni o'zlashtirish uchun uni sevishingiz kerak.

Agar Neugausning so'zlariga ko'ra, "Musika-bu tovush san'ati" bo'lsa, har qanday ijrochining birinchi va eng muhim mas'uliyati ovoz ijrosi ustida ishlashdir. Ammo ko'pincha tor ma'noda texnologiyaga g'amxo'rlik bunday ishni fonga qo'yadi. Bunday holda, bunday ijrochining eshitish qobiliyati yetarlicha rivojlanmagani, tasavvurga ega emasligi, u o'zini (ya'ni musika ijrosini) atrofdan, tashqaridan eshita olmaydi.

Ovoz (eng yaxshi) muayyan tarkibni ifodalaydi. Shuning uchun ham (asar mazmunini tushunib yetgan holda) yaxshi pianinochi pianinoni umuman olganda professional ijroda keng his qilib ijro etish maqsadga muvaffiqdir. Biz

doimo yodda tutishimiz kerak: tovush tushunchasi mavhumlik emas, maqsad emas, balki yositadir.

Tovush ustida ishlashda tajribali o'qituvchi o'z oldiga quyidagi vazifalarni qo'yadi:

1. Badiiy obraz (ma'nosi, mazmuni).
2. O'z vaqtida ovoz ("tarkibli materiallashtirish").

1.Yaxlit sifatida texnologiya vositalari to'plami sifatida, ya'ni mushak-skiilet sistemangizni va asbob mexanizmini o'zlashtirish.

Shuni ta'kidlash kerakki, polifoniya ovoz xilma-xilligiga erishishning eng yaxshi vositasidir,"fortepianoda kuylashni" o'rgatish uchun "qo'shiq kuylash" qismlari kerak.Bundan tashqari ,"toccata" fortepiano murakkab teksturasini ijroda yengish uchun qo'l barmoqning shu holatiga o'tishlarni, kerakli aniqlik va aniqlik bilan bajarish uchun "barmoq kuchi ", "kuchli zarba" ni rivojlantirish lozim.

Buni amalga oshirish uchun siz yelkadan barmoqlarning uchigacha bo'lgan qo'lning "erkin vaznini" eslab qolishingiz kerak, agar kerak bo'lsa, butun tanangizni bo'shating.Ammo,Perelmanning chuqur mulohazani eslashimiz kerak: "Ijrochiga bo'sh qo'llar kerak va bu ijrochiga zarar yetkazadi.Musiqani ijro etish elektronikalashtirishni va shuning uchun keskinlikni talab qiladi.Ijrochini taranglikdan xalos qilmaslik kerak,lekin taranglikni musiqa va qo'llar uchun eng qulay joylariga o'tkazish kerak.

Ovoz haqida gapirganda, uning ekstraktsiyasi haqida gapirish mumkin emas, ya'ni. "Texnika", texnologiya haqida gapirganda, tovush haqida gapirmasdan iloji yo'q, xuddi tovushdan ajratilgan pedallar va boshqalar haqida ularni tashkil etish printsiptidan - musiqiy tushunchadan ajralgan holda gapirish mumkin emas. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, "umuman" ovozsiz.

"Yaxshi ovoz" (professional) haqida gapirganda, biz ijrochining "shaxsiyati", individualligi haqida unutmasligimiz kerak.Siz buyuk rassomlar orasida rang va

yorug'likni solishtirishingiz mumkin.Misol uchun, Vrubel va Serov, Rembrandt va Titian va boshqalar.Shuningdek, pianinotchilar haqida, ularning insoniy va professional fazilatlari haqida gapirishingiz mumkin.Ijrochining badiiy saviyasi qanchalik past bo'lsa, uning individualligi qanchalik past bo'lsa, u shunchalik monoton bir xillik ovozli tasvirni beradi.

Ko'pincha o'qituvchilar talabaning cheklovlarini (ko'p ma'noda) qayd etadilar.Ehtimol, bunday talabalar sof pianistik muammolar doirasida

"cheklangan". Ehtimol, ular o'zlarining ufqlari kengligidan mahrumdirlar. San'at va fanda yangi narsalar ko'pincha boshqa bilim sohasidan kiritilishi allaqachon aksiomaga aylangan. Madaniyatning uzoq ko'rinadigan sohalari tutashgan joyda fan va san'atda yangi narsa tug'iladi. Ko'pincha, talabalarimiz haqida gapirganda, biz turli xil san'at turlarining "birikishi" haqida emas, balki "piano hayoti"ning haddan tashqari izolyatsiyasi haqida gapirishimiz kerak. Bu cheklangan repertuardan kelib chiqadi (o'qish yillari davomida ular bir nechta insholarni oladilar), talabalar barcha ma'noda yomon ma'lumotga ega. Eng muhimi, o'quvchilarda tashabbuskorlik, ishda mustaqillik, ijodida izlanish va shubha yo'q va shuning uchun ularning umumiy musiqa madaniyatida o'sish kuzatilmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Sh.Xolmatov. Fortepiano ijrochiligida innovatsion maxsus mashqlar hamda pedagogik ilmiy-metodlarni rivojlantirish metodikasi// O'quv qo'llanma Termiz-2023 17-25 betlar.

2. Rajabova D. "Fortepiano mashg'ulotlari" (fortepiano ta'limi metodikasi) T.: "O'qituvchi" 1994. 23 b.

3. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога. 5-е изд. - М.: Музыка, 1988.— 29 с.

4. Савшинский, С.И. Средства выразительности музыканта-исполнителя (Фрагменты из незаконченной книги) // С.И. Савшинский музыкант, педагог, ученый. Сборник статей, материалов, воспоминаний / Сост. О. П. Сайгушкина. СПб. : б. и., 2007. С. 32-66.

5. Г.Нейгауз.Об искусстве фортепианной игры.М. 1958. С. 37.